

Grups que es retroben: Anècdotes i nostàlgia al cap dels anys

REPORTATGE. Una bona colla de manresans i manresanes formen part de grups que es reuneixen amb certa periodicitat i que tenen alguna cosa en comú. Haver compartit pupitre, agrupament escolta, cognom, afició per les motos o una especialitat en vies d'extinció al camp de l'educació són alguns dels pretextos que propicien els retrobaments.

Manresans Forans

El 22 de febrer del 2015 la trobada de Manresans Forans ha arribat a la 40a edició. L'any 1974, un grup de manresans que per motius professionals vivia a Barcelona i rodalies es va retrobar a Sant Cugat del Vallès. Un nombre significatiu treballava a Catalana-Occident, fundada per la família manresana Serra Santamans. De la trobada «va sorgir la idea de celebrar cada festa de la Llum en un sopar i d'escollir unes *autoritats a l'exili* per organitzar la trobada de l'any següent», afirmen des de l'organització. Els primers *Pubilla i Batlle* van ser Assumpta Bailac i Salvador Ubach.

Per al 25è aniversari, van convidar a la trobada el qui llavors era alcalde de la ciutat, Jordi Valls, que els va proposar que l'any següent es trobessin a Manresa. Així ho van fer i, a més, «vam establir que cada any ens hi retrobaríem, amb la intenció d'anar coneixent la transformació de la ciutat». El 2003, Els Carlins, com a administradors de la Llum d'aquell any, van fer una crida *urbi et orbe* als manresans forans per assistir-hi. «Vam trobar la idea plena de sentit i vam decidir que en el futur la nostra trobada anual seria oberta a tots els manresans forans, sense cap limitació geogràfica de residència».

Es troben el diumenge de la Llum a l'Oficina de Turisme i fan una visita guiada proposada per la mateixa oficina. Acte seguit, són rebuts per l'alcalde a la sala de plens de l'ajuntament. Tot seguit, es fa un dinar. A la sobretaula, hi ha paraules dels organitzadors i dels administradors de la festa de la Llum, es canten els goigs de la Llum i, finalment, s'escullen els organitzadors (ara *Alcalde i Alcaldessa*) de la trobada de l'any vinent.

La colla del Peguera 1960-1967

A l'institut Lluís de Peguera hi funciona una associació d'exalumnes i hi ha altres grups d'antics estudiants que es retroben periòdicament, però la promoció dels nascuts entre el 1949 i el 1950 n'és una de les més representatives. S'anomenen la generació del 1960 al 1967, de primer de l'antic batxillerat elemental a Preu, el curs preuniversitari. L'Ignasi Puig, l'Anna Pradera, la Mercè Arderiu, la M. Antònia Gorgas, el Xavier Jovés i l'Assumpció Zueras, membres de la comissió organitzadora, expliquen que tot va començar l'any 1989, quan rondaven la quarantena i es van retrobar amb motiu de la mort de la companya Assumpció Centellas Portella. Va ser en aquell emotiu funeral que van decidir que "haviem de veure'ns, parlar, no deixar passar més temps buit i reunir-nos", com van escriure en una carta adreçada a l'Assumpció, redactada per a un homenatge que se li retia al centre on havia exercit la professió i que incloïa el perquè de les trobades i la "posaven al dia" de l'evolució i de l'enyor de la seva companyia.

Una sortida de la colla del Peguera a Sant Miquel del Fai, el 1964

De l'època escolar recorden que eren un centenar, distribuïts en una classe de noies i una de nois -més nombrosa--, i que hi havia gent procedent de molts llocs, "fins i tot de Terrassa", perquè llavors no allà tenien institut i el Peguera era tota una institució supracomarcal. A la primera trobada van convidar-hi els professors vius ?encara ara en queden alguns?. Expliquen que són de la generació de Fernando Hurtado, Antoni Llorc, mossèn Domènech, Valentí Masachs, Ignasi Bajona..., recorden amb orgull que van crear el primer equip de bàsquet femení al centre i que de la promoció en van sortir *prohoms* destacats com ara l'economista Lluís Bohigas, que va dissenyar el sistema sanitari espanyol per a la UCD, o l'oncòleg Ignasi Carrió, catedràtic de Medicina Nuclear de la Universitat Autònoma de Barcelona.

Viatge del Preuniversitari, el 1967

Des del 1989, que van anar a l'hotel Pere III ?i després a la mítica discoteca Peter's per recordar vells temps? s'han anat trobant cada cinc anys. Sovint a Manresa, però de vegades amb una excursió a Queralt o a la Baells. El 2009 van aplegar-se al Kursaal, on una colla d'exalumnes van escenificar la història de l'institut. I en l'última trobada, la del 2014, ho van aprofitar per visitar el flamant institut renovat, van recordar la història de Lluís de Peguera al saló de plens de l'ajuntament i van repassar el carrer del Balç. Remarquen que és emotiu veure com n'hi ha que vénen de molt lluny -d'Escòcia, Anglaterra o Panamà?i que, inevitablement, quan es troben sempre passen llista dels que ja no hi són.

Foto de grup de la trobada del 2014

Els de la Salle del 68

Són els que van acabar quart de batxillerat l'any 1968, tot i que un grup més reduït hi va continuar per fer-hi el cinquè i el sisè. Una seixantena dels vuitanta que havien acabat el batxillerat l'any 1968 van començar a retrobar-se l'any 1993, 25 anys més tard, i des de llavors s'han anat veient periòdicament, segons ens expliquen el Jordi Fainé i el Jaume Quintana, membres de la comissió organitzadora de les trobades. Recorden aquella primera vegada com una de les més emotives. Molts no s'havien vist més i, és clar, havien canviat força. A tall d'anècdota, comenten que es van retrobar al col·legi i per arribar-hi van fer servir un autobús que els va anar recollint a les parades que feien servir de joves. I que encara van poder visitar les restes de l'antiga escola del carrer dels Esquilets: l'escala interior, la façana que donava al pati, llavors ja amagada rere el nou edifici d'habitatges...

Un dels grups de primer de batxillerat de 1964, amb el germà Salvador

Es van retrobar al cap de 15 anys, el 2008, quan en feia 40 que la majoria havien deixat el nou col·legi del carrer de la Pau. Aquesta vegada ho van voler fer més sonat i, dies abans del dinar a l'Ateneu del carrer de les Piques, van organitzar una taula rodona sobre *L'escola del 68, a l'auditori de la Plana*, amb la participació de persones que havien fet el batxillerat a la Salle en aquella època i d'altres que van cursar-lo en altres centres de Manresa i que llavors desenvolupaven càrrecs professionals o polítics diversos: Francesc Anton, aleshores director del col·legi; Pere Bonet, director de Salut Mental d'Althaia; Joan Cornet, president de la Fundació TicSalut i exalcalde de Manresa; Pere Culell, coordinador de la Unitat de Patologia Mamària d'Althaia; Gonçal Mazcuñan, llavors president executiu del Consell d'Administració del diari *Regió7*, i Adolf Todó, director general de l'extingida Caixa Catalunya. Moderava el debat el veterà periodista Vicenç Comas.

Una quarantena es van tornar a trobar el dia 23 de novembre de 2013, al teatre Kursaal. Els assistents, a més de dinar-hi, van visitar les instal·lacions de l'equipament i van poder visionar un audiovisual sobre les vivències escolars de 45 anys enrere. El brindis especial va ser per a un dels membres de la promoció, Joan Morros i Torné, que a més de ser l'ànima de la reconstrucció

del teatre acabava de rebre el premi Bages de Cultura.

Les trobades dels Vilamala

Els Vilamala es reuneixen una vegada a l'any, generalment l'últim diumenge d'octubre. No es tracta d'una trobada familiar, sinó d'una trobada dels que porten un mateix cognom. Són gent de diversos pobles, originaris majorment d'Osona. Fins ara, han fet dotze trobades. La idea la va proposar mossèn Francesc Vilamala i Collell, fill de Vic, que havia exercit de capellà fa més de cinquanta anys a Sant Mateu de Bages. Joan Vilamala, incansable aucaire i col·laborador del **Pou**, explica que s'han concitat a llocs tan diversos com Vic, Prats de Lluçanès, Folgueroles, el Santuari de Queralt... "Alguns anys, els primers, havíem arribat a ser uns 150, però com que el temps no passa en va, actualment acostumem a ser una quarantena, especialment gent gran".

Trobada dels Vilamala el 2009

La festa sol començar a les dotze del migdia amb una missa que se celebra en algun santuari, "i, després, ens traslладem a un restaurant on fem un bon dinar, i ball i tot alguna vegada". Fan una estona de sobretaula, en què es distingeix el Vilamala de més edat que hi assisteix, i sempre acaben la jornada cantant un himne propi: "Tots tenim un bell cognom, que ens uneix i que ens iguala; un nom que no té tothom: el cognom de Vilamala". No cal dir que també compten amb una auca que podeu llegir a www.auques.cat.

La calçotada del 84

Fa 31 anys que una colla d'amics es reuneix anualment el primer cap de setmana de març per fer una calçotada. L'any 1984, mentre celebraven el Carnestoltes de Manresa, ballant disfressats enmig de la rua a la pista Castell, van acordar fer ben aviat una calçotada a Fals, la qual va reunir una quinzena de persones. Aquell àpat que gairebé acomiadava l'hivern s'ha convertit en una tradició que ha durat tres dècades i que actualment pot reunir entre 30 i 50 persones, de les quals, explica Carme Fàbregas, "som uns 10 o 12 companys que hem assistit a totes". Fàbregas es una de les persones del Carnestoltes a la pista Castell que ha assistit a les 31 calçotades, les quals, tenen com a norma implícita, "perquè si no es tornaria imparabile", que només els amfitrions poden convidar persones externes a la colla d'amics original. La Carme explica que per organitzar-ho "cada any intentem canviar de lloc, tot i que algun cop hem repetit. Acostumem a anar a la masia d'algú de la colla" i es mouen per municipis del Berguedà, el Bages o el Solsonès.

Entre els assistents, comenta Fàbregas, "ens repartim les tasques, uns preparen la llenya, uns altres la taula, un altre grup prepara els calçots... tot plegat mentre anem xerrant". No obstant això, hi ha una tasca que, "no podria ser d'una altra manera", cada any prepara la mateixa persona: la salsa romesco. "la salsa la fa sempre l' *expert*, com l'anomenem, un company de Viladordis. El resultat és espectacular. La fa en unes galledes i si en sobra tothom corre amb pots per endur-se'n". Quan li preguntem què ha canviat en aquest temps recorda que "abans més fàcilment ens perdiem. Quedàvem a llocs com Sant Jaume de Frontanyà o Saldes, per posar dos exemples una mica allunyats, no hi havia GPS ni internet ni mòbils i era possible que en arribar al municipi no trobéssim la casa on fèiem la trobada". Ara ja no passa i qui arriba tard no pot al·legar que no coneixia el camí.

Les noies guies del Carme

L'Agrupament de Noies Guies del Carme es va fundar l'any 1954 i es va mantenir autònom fins al 1976, en què es va fusionar amb l'Agrupament Escolta Cardenal Lluch. Aquest curs se'n celebren els 60 anys i, per aquest motiu, es va formar una comissió que ha recuperat part de la història del col·lectiu mitjançant més de 300 fotografies antigues. Paral·lelament, s'ha creat una base de dades que, a hores d'ara, ha incorporat, després de més de dos anys de feina, unes 140 de les 300 noies que van formar-ne part durant els 22 anys d'existència.

L'Agrupament de Noies Guies del Carme, l'agost de 1964, al llac Negre i el Montaró, Vall d'Aran

L'Alba Serra, membre de la comissió del seixantè aniversari, explica que, amb la base de dades han "aglutinat des de les primeres noies, que van començar amb disset o divuit anys, fins a les últimes, 22 anys després i que ara tenen més de 50 anys". L'organització està formada per una dotzena d'exmembres, dues de les quals van fer la primera promesa del 1955. Concretament, explica l'Alba, "van ser elles dues les qui, conjuntament amb mi, vam decidir donar l'impuls inicial per poder celebrar l'aniversari". El primer pas va ser establir la data de fundació de l'agrupament "ja que no hi havia documentació". Per tant, les de la primera promesa i la fundadora, "van ser clau per establir les bases" de la comissió. Serra explica que, a la base de dades, hi ha constància de "tres de les noies que van participar en les primeres promeses, entre les quals la fundadora". Als anys cinquanta del segle passat, els agrupaments estaven separats per sexes i el del Carme va ser fundat per una jove que coneixia parcialment el món associatiu, ja que el seu germà formava part del Cardenal Lluch.

La celebració dels 60 anys ha inclòs dos actes de retrobament. El primer va ser l'octubre de l'any passat a Viladordis i s'hi van reunir unes 90 persones. En la segona reunió, l'abril passat, es va muntar una activitat "semblant a la que fèiem quan érem membres de l'agrupament. Vam fer una ruta per l'entorn de Castellnou de Bages. Sense fer foc, que no es pot, però cantant i caminant com llavors". Aquestes trobades han permès aplegar persones que "feia 30 anys que no es veien". L'Alba assegura que amb la comissió organitzadora s'aniran veient i retrobant gràcies a aquesta tasca que hem fet", mentre que amb la resta "ens anirem veient de tant en tant, potser cada dos anys". La feina feta en els últims temps, conclou l'Alba, "ha estat feixuga, però ha valgut la pena: tenim un record molt bo de l'escoltisme. Va ser una bona escola d'implicació social i política, i un element de resistència al franquisme".

Els 'motards'

L'Àngel Rius és un *boig per la moto*, però en aquest cas de la moto tranquil·la, com ell mateix aclareix de seguida que en comencem a parlar. Té una Harley-Davidson i és un dels manresans aficionats a fer quilòmetres per aquests mons de Déu. Ell i d'altres coneguts participen sovint en trobades, que ens aclareix que són obertes a tota mena de motos *custom* -que no corren? perquè també n'hi ha de més assequibles, com ara les Yamaha o les Suzuki.

A Manresa, una de les cites habituals és la que es fa per Sant Josep al Poble Nou, amb esmorzar i tradicional volta d'uns 30 km inclosa, però també se'n fan a d'altres llocs de la comarca, com a Santpedor. L'Àngel remarca que el fet de passar moltes hores junts permet que es pugui fer relació amb gent nova o retrobar-se amb vells amics que "no havies vist des de l'última trobada". El fet de quedar-se a dormir en el mateix lloc tota la gent que hi participa "facilita molt de fer coneixences noves i explicar-se aventures i peripècies".

Trobada de Motards a Puigcerdà

El grup de filosofia

Els efectes de l'última llei d'educació a la secundària han condemnat la literatura. Però la filosofia continua viva, "almenys al batxillerat i, com a base teòrica i marc de reflexió, en algunes assignatures optatives de modalitat", explica Xavier Valls. I continua dient que "les humanitats en general no estan prou ben definides i acotades en els marcs educatius actuals. Només la història. És normal, cada administració vol explicar la seva, d'història". Professor de llarga trajectòria al Pius Font i Quer, el Xavier és l'encarregat de coordinar el tècnicament anomenat Grup de Treball de Filosofia de l'àrea educativa de la Catalunya Central, que inclou les comarques del Bages, el Berguedà, el Solsonès i l'Anoia. El formen una dotzena de mestres que, "fa set cursos, vam començar a reunir-nos per mantenir-nos informats de l'evolució de la nostra especialitat en els programes educatius i, especialment, donar-nos suport mutu", comenta la Mercè Garcia, mestra a l'institut Pere Fontdevila, de Gironella.

Però la bona sintonia dels membres va propiciar que la tasca no es limités a aspectes purament acadèmics. El col·lectiu ha arrencat dos projectes molt destacables. D'una banda, des de fa tres anys, al mes de maig, organitza les Jornades de Filosofia que apleguen 450 alumnes de secundària en un centre amb prou capacitat per encabir-los. I, per altra banda, en coordinació amb la regidoria de Cultura de l'Ajuntament de Manresa, el grup inspira les temàtiques i proposa els ponents per als cicles Pessics de Saviesa, que aquest setembre arribaran als deu paquets temàtics de tres conferències. Com comenta Valls, les jornades, que inclouen xerrades i tallers amb participació activa de l'alumnat, s'organitzen "de manera voluntària i amb poquets recursos." L'impuls dels Pessics de Saviesa, d'acord amb els tècnics municipals, també és absolutament altruista. "Busquem un eix temàtic que, preferiblement, impliqui i desperti l'interès d'altres entitats ciutadanes i proposem noms per fer les xerrades", explica el Francesc Garcia.

El grup de filosofia, durant la Jornada de Filosofia a Secundària de la Catalunya Central

Tot plegat davant d'una realitat indiscutible: si fa quinze o vint anys els seminaris de filosofia dels centres comptaven amb quatre, cinc o sis professionals, en funció de l'alumnat, actualment, en instituts com el Pius Font i Quer o Lacetània el contingent s'ha reduït a un únic mestre. El Francesc, que imparteix docència al Lluís de Peguera, constata que són una mena d' *últims de Filipines* ja que "no es convoquen places per a l'especialitat ni se substitueixen les jubilacions". Malgrat tot, la tasca que fan amb el grup els dona molta visibilitat i, com vèiem, aporta activitats interessants per a la resta de ciutadans. El nucli més actiu és a Manresa, on viuen el Xavier, el Francesc i la Mercè, i, de moment, es limita a docents de centres públics. "Ens trobem un cop al mes, generalment al Pius, i, durant dues hores fem tasques diverses", comenta Valls. "Som disciplinats", corrobora el Francesc. "Amb un ordre del dia que proposa el coordinador", relata la Mercè Garcia, "parlem d'aspectes acadèmics com l'adaptació curricular progressiva en funció de la llei, l'intercanvi de material pedagògic que ens pot servir de suport a les classes i, sobretot, anem configurant l'organització de les jornades i les propostes per als Pessics de Saviesa".

El Xavier Valls apunta que "avui dia es fa molta feina en xarxa, intercanviant documents i correus electrònics". Això els proporciona temps per concentrar les grans decisions a les trobades presencials. El proper repte serà la intervenció en el Segon Congrés Català de Filosofia a Vilafranca del Penedès, que es porta a terme al llarg d'una setmana. Tot i tractar-se d'un certamen d'àmbit universitari i amb la presència de ponents d'arreu, divendres i dissabte hi ha previstos actes destinats a abordar l'ensenyament de la filosofia. L'organització, expliquen la Mercè, el Xavier i el Francesc, els ha convidat a explicar la seva experiència "i els resultats del nostre treball en grup".

Un esforç que ha cristal·litzat en actes i activitats que, sens dubte, atorguen un valor afegit a la sempre discutida tasca d'educador.